

Til lovforslag nr. L 179, L 180 og L 181. Betænkning afgivet af det politisk-økonomiske udvalg den 27. maj 1987

Betænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, ligningsloven og lov om særlig indkomstskat m.v.

(Medarbejderaktier m.v.).

II. Forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser m.v.

(Ændring af grænsen for medarbejderrepræsentation)

III. Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren og gennem denne til ministeren for skatter og afgifter samt til industriministeren. Ministrene har besvaret spørgsmålene skriftligt og i samråd.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige henvendelser fra Håndværksrådet og Revisionsfirmaet C. Jespersen, København.

Ministeren for skatter og afgifter har på baggrund af en drøftelse af spørgsmålet om sanktion i tilfælde, hvor der udstedes aktier til medarbejderne i strid med ordningen, over for udvalget oplyst følgende:

»Såvel efter den gældende medarbejderaktieordning som efter den foreslåede er det en betingelse for, at medarbejderne ikke skal beskattes i forbindelse med overdragelse af aktierne, at ministeren for skatter og afgifter giver tilladelse hertil. Fritagelse for beskatning hos medarbejderne forudsætter således en ansøgning fra arbejdsgiveren.

Indeholder ansøgningen urigtige eller vildledende oplysninger, kan den, der har afgivet

oplysningerne med forsæt til at unddrage det offentlige skat, straffes for medvirken til skattesvig efter skattekontrollovens § 13 med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller hæfte.

Sanktionsreglerne i skattekontrolloven må anses for tilstrækkelige over for overtrædelser af de foreslåede regler om medarbejderaktier.«

Under henvisning til bemærkningerne til de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag til ligningslovens § 7 A, hvoraf det fremgår, at det er en betingelse for fravigelse af kravet om medarbejderaktierens fulde stemmeværdi, at den pågældende fond anvender hele sit overskud til erhvervsaktive investeringer eller almenvelgørende formål, samt at medarbejderaktierens stemmeværdi i stedet svarer til højeste stemmeværdi for de af selskabets aktier, der er i omsætning, har industriministeren over for udvalget oplyst følgende:

»Der er hertil rejst spørgsmål om, hvorvidt revisor – hvis der i denne forbindelse finder en uretmæssig udstedelse af aktier med begrænset stemmeret sted – er forpligtet til at påtale det i revisionspåtegningen.

Det uretmæssige forhold vil i givet fald bestå i, at det fondsejede selskab opnår skatteministerens tilladelse og deraf følgende skattemæssige fordele, uden at lovens betingelser herfor er opfyldt. Der kan dels være tale om tilfælde, hvor fonden ikke anvender sit overskud som forudsat i tilladelsen, dels om tilfælde, hvor der er aktier i omsætning med en større stemmевærdi end den, der er knyttet til medarbejderaktierne. Hvis tilladelsen i sådanne tilfælde bygger på urigtige oplysninger fra selskabet, vil der kunne være tale om et strafbart forhold begået af selskabets ledelse.

Bestemmelsen om revisionspåtegningen på årsregnskabet findes i §§ 90 og 91 i aktieselskabsloven.

Efter aktieselskabslovens § 90 skal revisor udtale sig om, hvorvidt årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabsaflæggelsen. Årsregnskabsloven kræver imidlertid ikke, at de forskellige aktieklassers stemmeret skal oplyses i årsregnskabet. § 44 kræver kun, at aktieklasserne specificeres, og at aktiernes antal og pålydende værdi angives for hver aktieklasse.

I aktieselskabslovens § 91, stk. 3, bestemmes bl.a., at hvis revisor ved sin revision har fundet, at der foreligger forhold, som kan medføre ansvar for bestyrelsesmedlemmer eller direktører, skal dette oplyses i revisionspåtegningen. Bliver revisor under revisionen bekendt med, at der er afgivet urigtige oplysninger som anført, vil det formentlig følge af § 91, stk. 3, at forholdet skal oplyses i revisionspåtegningen. Medmindre der foreligger særlig anledning hertil, kan det dog næppe påhvile revisor at foretage en undersøgelse af, om selskabets ledelse i forbindelse med den opnåede tilladelse til udstedelse af medarbejderaktier har afgivet urigtige oplysninger.«

Herefter indtiller et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) det af ministeren for

skatter og afgifter stillede ændringsforslag til vedtagelse, hvorefter det under I anførte lovforslag deles i to dele. Vedrørende det under A nævnte lovforslag indstilles dette til *vedtagelse* med de dertil stillede ændringsforslag, medens mindretallet anmoder om, at det under B nævnte lovforslag efter vedtagelse af det under nr. 11 stillede ændringsforslag henvises til behandling i skatte- og afgiftsudvalget. De under II og III nævnte lovforslag indstilles til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller det under I anførte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling, men er dog medforslagsstiller til det under nr. 7 stillede ændringsforslag. Mindretallet ønsker endvidere at udtale følgende:

Mindretallet kan ikke støtte vedtagelsen af den rest OD-pakke, der er tilbage efter »forståelsen« mellem regeringen og Det Radikale Venstre. Nok er regeringens store projekt blevet klædeligt amputeret, men tilbage er en dyr og uretfærdig skattefidus.

Ved lovforslagets vedtagelse bliver der åbnet mulighed for, at alle medarbejdere i et aktieselskab skattefrit kan få udbetalt 6.000 kr. om året i medarbejderaktier. Angiveligt stilles der krav om, at aktierne skal være A-aktier, men i praksis påhviler denne pligt ikke fondsejede virksomheder. Derfor vil kun meget få lønmodtagere have adgang til at erhverve indflydelsesgivende aktier i medfør af denne ordning.

Efter arbejdsministerens egne beregninger vil i alt 7 pct. af lønmodtagerne få medarbejderaktier ifølge denne lov, men formentlig vil det kun være 3–4 pct., der får A-aktier. Ad denne vej opnås altså ikke nogen egentlig spredning af ejendomsretten til erhvervsformuerne i Danmark. Denne negative konklusion bestyrkes af, at loven ikke stiller krav om en fælles forvaltning af lønmodtageraktierne.

Til gengæld bliver ordningen dyr for statskassen. Efter regeringens skøn vil det dreje sig om et provenutab på 600 mill. kr. om året. Der er alene tale om en simpel skattefidus for nogle få lønmodtagere, der skal udredes af de øvrige skatteydere.

Ordningen hjælper hverken på opsparingen i samfundet eller på demokratiseringen af erhvervslivet, og den nye skattefidus er i

åbenbar modstrid med hensigten i skattereformen om at mindske tilskyndelsen til skattebetænkning.

Mindretallet beklager, at Det Radikale Venstre har villet medvirke til en dyr og overflødig skattefidus, som man selv indrømmer ikke har noget med en egentlig medejendomsreform at gøre. Til gengæld er der grund til at glæde sig over, at Det Radikale Venstre trods alt holder fast i den fællesklæring, som Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre afgav den 19. juni 1986 om principperne for en egentlig ejendomsretsreform. Det er vort fælles mål, at reformen bliver obligatorisk, at den giver ret til reel medbestemmelse og medejendomsret, at lønmodtagerne kommer til at forvalte lønmodtagerkapitalen i fællesskab, og at ordningen vil bidrage til bedre samarbejde og en bedre udvikling af virksomhedernes konkurrenceevne.

Disse principper lever regeringens forslag om skattefri medarbejderaktier på ingen måde op til, og mindretallet vil medvirke til, at den bliver afskaffet, når folketingsflertallet ændres efter næste folketingsvalg.

Uanset sin utilfredshed med selve lovgivningen noterer mindretallet til sin tilfredshed, at det lykkedes at overtale de øvrige partier til at medvirke til et ændringsforslag, der både medfører en bedre kontrol med ordningen, og som sikrer, at Folketinget årligt får tilstillet en redegørelse for ordningens omfang og udbredelse m.v.

Med hensyn til det under II nævnte lovforslag indstiller mindretallet dette til *vedtagelse uændret*, idet mindretallet fuldt ud kan støtte industriministerens forslag om lettere adgang til at få valgt medarbejderrepræsentanter i selskabernes bestyrelser. Nedsættelsen af kravet om antallet af medarbejdere fra 50 til 35, for at der kan kræves repræsentanter i bestyrelsen, er rigtig. På den baggrund er det imidlertid skuffende, at regeringen ikke har ønsket at gå aktivt ind i en indsats for at få valgt flere lønmodtagerrepræsentanter, når det er en kendsgerning, at det især kniber med at få valgt repræsentanter i de mindre virksomheder. Det er ligeledes beklageligt, at man ikke har villet styrke medarbejderrepræsentanternes reelle mulighed for at fungere som deres kollegers repræsentanter i bestyrelsen.

For så vidt angår det under III nævnte lovforslag, skal mindretallet bemærke, at det principielt er tilhænger af at ligestille reglerne for sparekasser med dem, der gælder for andre pengeinstitutter. Imidlertid har lovforslaget en sådan sammenhæng med et konservativt ønske om at udbrede bonusordninger i stedet for en egentlig ØD-reform, at mindretallet ikke kan støtte forslagens vedtagelse.

Et tredje mindretal (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller det af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag til vedtagelse, hvorefter det under I anførte lovforslag deles i to dele. Vedrørende det under A nævnte lovforslag indstilles dette til *vedtagelse* med de dertil stillede ændringsforslag. De under II og III nævnte lovforslag indstilles til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet ønsker endvidere at udtale følgende:

Mindretallet gjorde det allerede klart ved 1. behandling af regeringens OD-udspil den 19. februar 1987, jf. Folketingstidende 1986-87, forhandlingerne sp. 7666, at forslagene som samlet udspil ikke ville kunne få radikal støtte, ligesom de heller ikke udgjorde noget egnet forhandlingsgrundlag. Nogle af forslagene savner en klar forbindelse til virksomhedens overskud, der er ikke lagt tilstrækkelig vægt på medindflydelse, og karakteren af skattebegünstiget opsparing i aktier præger for ensidigt forslagene.

Mindretallet har nøje vurderet de enkelte forslag ud fra det synspunkt, om de fremmer tanken om overskudsdeling og medindflydelse. På den baggrund har Det Radikale Venstre sagt nej til to af regeringens tre modeller for frivillig OD, således som det blev bebudet ved forslagene 1. behandling. Den tredje model har mindretallet til gengæld hele tiden haft sympati for, ikke mindst fordi den har radikale rødder. Det var nemlig et radikalt forslag, som i 1958 – bl.a. med socialdemokratisk støtte – førte til, at virksomheder skattefrit kan give medarbejderne indtil 200 kr. i aktier, forudsat at de bindes i 5 år. Grænsen på 200 kr. er ikke ændret siden.

Regeringen har foreslået, at det skattefrie beløb hæves til 6.000 kr., og at bindingsperioden samtidig udvides til 7 år. Det er faktisk ganske lang tid. På 7 år kan der ske meget med aktiernes værdi, og medarbejderne påta-

ger sig altså en risiko til gengæld for skattefordelen.

Fra radikal side er der stillet to krav som betingelse for at acceptere forslaget. Der skal være knyttet indflydelse til medarbejderaktierne, og den eksisterende ordnings tilskyndelse til skattetænkning skal fjernes. Som resultat af drøftelserne mellem regeringen og Det Radikale Venstre bliver der nu knyttet fuld stemmeret til medarbejderaktierne, og det er ikke længere muligt at lade virksomheden betale skatten af beløb, som ligger ud over de 6.000 kr.

Medarbejderne i aktie- og anpartsselskaber får altså nu en mulighed for at prøve OD i praksis. Det er ikke nogen OD-reform, men et skridt i den rigtige retning, et måske beskedent fremskridt, som kan få betydning, hvis det bidrager til det brede folkelige krav om OD. Det kan bane vejen for en egentlig – obligatorisk – OD-reform, og dermed også for de offentligt ansattes deltagelse.

Mindretallet vil fortsat af alle kræfter arbejde for at realisere de tanker, som er indeholdt i det radikale forslag til folketingsbeslutning om obligatorisk overskudsdeling, medeje og medbestemmelse (B 138), jf. Folketingsstidende 1986–87, Tillæg A sp. 4195.

Ændringsforslag til

I. Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, ligningsloven og lov om særlig indkomstskat m.v.

(Medarbejderaktier m.v.)

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KRF):

a

1) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, ligningsloven og lov om særlig indkomstskat m.v. (Medarbejderaktier m.v.)« omfattende § 1, § 2 med undtagelse af det under nr. 1 foreslåede stk. 2 i ligningslovens § 7 A samt §§ 3 og 4.

B. »Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Aktietsagnsordninger)« omfattende § 2 med undtagelse af de i nr. 1 fore-

slåede stk. 3–5 i § 7 A i ligningsloven, nr. 2 og nr. 3.

b

Ændringsforslag til det under A nævnte lovforslag

Til § 1

2) I det under nr. 1 foreslåede § 31, stk. 2, 1. pkt., udgår »eller af § 16 i lov om særlig indkomstskat«.

3) I det under nr. 1 foreslåede § 31, stk. 2, 2. pkt., udgår ordene »når de nævnte aktier m.v. højst udgør 5 pct. af selskabets aktiekapital, eller«, og efter »selskabet« indsættes: », der i så fald er forpligtet til at erhverve disse«.

Til § 2

4) I den under nr. 1 foreslåede ændring af § 7 A indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ministeren for skatter og afgifter kan tillade, at værdien af udbytteandele eller lignende, som et selskab udlodder til de ansatte i form af aktier, ikke skal medregnes i de ansattes skattepligtige indkomst. Indkomstskattefritagelsen omfatter højst en udlodning på 6.000 kr. årligt til hver ansat. Selskabet kan ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst fratrage de udloddede udbytteandele som driftsudgift.«

5) I nr. 1 affattes det foreslåede § 7 A, stk. 5, således:

»Stk. 5. Ministeren for skatter og afgifter fastsætter nærmere regler for meddelelse af tilladelse efter stk. 1 og 2.«

6) I den under nr. 1 foreslåede ændring af § 7 A indsættes efter stk. 5 som nye stykker:

»Stk. 6. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 1, at der ikke kan ske overdragelse, pantsætning eller anden råden over aktierne før 5 år efter udløbet af det kalenderår, hvor erhvervelsen har fundet sted.

Stk. 7. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 2, at der ikke kan ske overdragelse, pantsætning eller anden råden over aktierne før 7 år efter udløbet af det kalenderår, hvor erhvervelsen har fundet

sted. Det er endvidere en betingelse, at de udloddede aktier har mindst samme stemmевærdi, som de aktier i selskabet, der har størst stemmевærdi. Ministeren for skatter og afgifter kan dog fravige den sidstnævnte betingelse for selskaber, der står i koncernforbindelse med en fond, jf. aktieselskabslovens § 2, stk. 1 og 2.«

Af udvalget:

Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 6

7) Efter de under ændringsforslag nr. 6 foreslåede nye stykker 6 og 7 i § 7 A indsættes som nye stykker:

»Stk. 8. Det er en betingelse for meddelelse af tilladelse efter stk. 1 og 2, at ansøgningen er forsynet med en attestation fra selskabets revisor om rigtigheden af de afgivne oplysninger.

Stk. 9. Ministeren for skatter og afgifter afgiver årligt en redegørelse til Folketinget om den i stk. 2 omhandlede medarbejderaktieordning.«

Af ministeren for skatter og afgifter, tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KRF):

8) Nr. 2 udgår.

Til § 3

9) Den under nr. 1 foreslåede ændring affattes således:

»I § 16 udgår i stk. 1, 2. pkt., »aktier eller« og i stk. 2 »aktier og.«

10) Nr. 2 udgår.

c

Ændringsforslag til det under B nævnte lovforslag

11) Den under nr. 1 foreslåede ændring af § 7 A affattes således:

»§ 7 A, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Hvis et selskab har givet de ansatte tilsagn om at erhverve aktier m.v., finder stk. 1 tilsvarende anvendelse, når den ansatte erhverver aktien senest 5 år efter, at tilsagnet er givet. Aktien anses for erhvervet for det

beløb, som den er tegnet til eller erhvervet for, uanset aktiens værdi på tegnings- eller købstidspunktet.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslagene er en følge af den forståelse, der er opnået mellem regeringen og Det Radikale Venstre om gennemførelse af dele af regeringens forslag i modereret form.

Det foreslås, at lovforslaget deles op i to særskilte lovforslag.

Det under A omhandlede lovforslag er resultatet af regeringens forståelse med Det Radikale Venstre. Det foreslås, at dette lovforslag færdiggøres til vedtagelse inden sommerferien.

Det under B omhandlede lovforslag indeholder regeringens forslag om aktietilsagnsordninger. Det foreslås, at dette forslag videbehandles i skatte- og afgiftsudvalget med henblik på en nærmere drøftelse.

Til nr. 2

Ændringen er redaktionel og er en følge af forslaget under nr. 4, 8 og 10 om, at reglerne om udlodning af medarbejderaktier flyttes fra lov om særlig indkomstskat til ligningsloven.

Til nr. 3

Det foreslås, at sambeskattede datterselskaber kun må udstede medarbejderaktier, hvis medarbejderen har pligt til kun at tilbagesælge aktierne til selskabet. Efter det oprindelige forslag måtte de sambeskattede datterselskaber alternativt udstede medarbejderaktier uden tilbagesalgsplicht, men højst op til 5 pct. af aktiekapitalen.

Det foreslås endvidere præciseret, at selskabet har en modsvarende lovbestemt indløsningspligt. Bestemmelsen er nødvendig af hensyn til selskabslovgivningens bestemmelse om selskabernes ret til at købe egne anparter og aktier.

Til nr. 4

Det foreslås, at medarbejderaktier ud over 6.000 kr. årligt til hver medarbejder indkomstbeskattes hos medarbejderen. Efter de

hidtil gældende regler sker der kun særlig indkomstbeskatning. Som følge af denne ændring foreslås det, at bestemmelserne om udlodning af aktier flyttes fra lov om særlig indkomstskat til ligningsloven.

Det foreslås endvidere, at reglerne om udlodning af udbytteandele i form af obligationer bibeholdes i deres nuværende form i lov om særlig indkomstskat § 16, jf. nr. 8 og 10.

Til nr. 5

Ændringen er redaktionel.

Til nr. 6

Det foreslås, at medarbejderaktier efter den foreslåede regel til ligningslovens § 7 A, stk. 2 (tidligere lov om særlig indkomstskat § 16) skal have mindst samme stemmевærdi som de aktier i selskabet, der har størst stemmевærdi (A-aktier).

Det foreslås endvidere, at skatteministeren (Statsskattedirektoratet) ved godkendelse af medarbejderaktieordningen kan fravige kravet om, at medarbejderaktierne skal have fuld stemmевærdi. Kravet kan fraviges for selskaber, der står i koncernforbindelse med en fond, jf. aktieselskabslovens § 2, stk. 1-2. Det er en betingelse for fravigelse fra kravet om medarbejderaktiernes fulde stemmевærdi, at den pågældende fond anvender hele sit overskud til erhvervsaktive investeringer eller almenvelgørende formål. Det er endvidere en betingelse, at medarbejderaktiernes stemmевærdi i stedet svarer til højeste stemmевærdi for dem af selskabets aktier, der er i omsæt-

ning.

Til nr. 7

Ved det foreslåede stk. 8 sikres det, at der foreligger en attestations fra selskabets revisor til støtte for myndighedernes behandling af ansøgningerne.

Ved det foreslåede stk. 9 er Folketinget sikret en løbende orientering om administrationen og omfanget af medarbejderaktieordningen.

Til nr. 8

Ændringen er en konsekvens af, at forslag til lov om fremme af overskudsdeling ikke forventes færdigbehandlet i indeværende folketingssamling.

Til nr. 9 og 10

Ændringen er en konsekvens af, at bestemmelserne i lov om særlig indkomstskat § 16 om medarbejderaktier foreslås flyttet til ligningsloven, jf. nr. 4-6.

Reglerne om medarbejderobligationer foreslås bibeholdt i deres nuværende form i § 16 i lov om særlig indkomstskat. Det vil sige, at det skatte- og afgiftsfri beløb for obligationer fortsat vil være 200 kr. Efter det oprindelige forslag var det skatte- og afgiftsfri beløb forhøjet til 6.000 kr. for såvel aktier som obligationer.

Til nr. 11

Ændringen er redaktionel.

Stetter (KF) Collet (KF) nfm. Ole Bernt Henriksen (KF) Grethe Fenger Møller (KF)

Povl Brøndsted (V) Ivar Hansen (V) Bollmann (CD) Kofod-Svendsen (KRF)

Svend Auken (S) Ritt Bjerregaard (S) Anker Jørgensen (S) Ivar Nørsgaard (S) fmd.

Kaj Poulsen (S) Henning Rasmussen (S) Rahbæk Møller (SF) Gert Petersen (SF)

Estrup (RV)

Partierne FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.